

Sygn. akt III U 378/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 października 2021r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Piotr Witkowski
Protokolant:	Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 października 2021r. w S.

sprawy **E. K.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o rekompensatę

w związku z odwołaniem E. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 19 kwietnia 2021 r. znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje E. K. prawo do rekompensaty od dnia 8 kwietnia 2021r.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19.04.2021r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił E. K. prawa do rekompensaty.

Zakład argumentował, iż rekompensata przysługuje pracownikowi urodzonemu po dniu 31.12.1948r., jeżeli przed dniem 01.01.2009r. wykonywał przez co najmniej 15 lat pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów art. 32 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2020r. poz. 53 ze zm.) .

Praca też w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze powinna być wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a przy ustaleniu tej pracy nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał

po dniu 14.11.1991r. wynagrodzenie lub świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa.

Rekompensata nie przysługuje natomiast osobie, która:

1) ma ustalone prawo do emerytury na podstawie:

- art. 46 w związku z art. 32 lub 39, art. 50, art. 50a lub art. 50e albo art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, lub

- art. 88 Karty Nauczyciela, lub

- art. 3 ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 27.07.2005r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach oraz ustawy - Karta Nauczyciela.

2) ma ustalone prawo do emerytury pomostowej.

Ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę i stanowi dodatek do kapitału początkowego ustalonego na dzień 01.01.1999r. i podlega waloryzacji przewidzianym dla kapitału początkowego określonym w art. 173 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Zakład odmówił E. K. przyznania rekompensaty, ponieważ nie udowodnił on 15 lat pracy w warunkach szczególnych przed 01.01.2009r. w rozumieniu ustawy o FUS, a jedynie 7 lat 11 miesięcy. Do stażu pracy w warunkach szczególnych nie uznał okresu zatrudnienia od 15.06.1990r. do 17.02.2001r. w Piekarni S. S. (1), ponieważ świadectwo pracy w szczególnych warunkach nie zostało wystawione przez pracodawcę.

W odwołaniu od tej decyzji E. K. domagał się jej zmiany i przyznania prawa do rekompensaty w związku z wykonywaniem prac w szczególnych warunkach, a tym samym uznania okresu zatrudnienia od 15.06.1990r. do 17.02.2001r. w Piekarni S. S. (1) w B. jako pracy w szczególnych warunkach.

Wskazał, iż w dniu (...) ukończył powszechny wiek emerytalny tj. 65 lat i w związku z tym uzyskał prawo do świadczenia emerytalnego. Przed dniem 01.01.1999r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Organ emerytalny uznał za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach jedynie tę świadczoną w Spółdzielni (...) w B. w okresie od 01.02.1982r. do 31.12.1989r. – w wymiarze 7 lat 11 miesięcy. Odnośnie nieuwzględnionego okresu pracy od 15.06.1990r.

do 17.02.2001r. wskazał, iż nie zostało wystawione oraz podpisane przez pracodawcę tj. S. S. (1) z powodu jego śmierci. W dniu 17.02.2001r. S. S. (1) zginął w wypadku samochodowym i w związku z tym świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach zostało wystawione oraz podpisane przez syna zmarłego pracodawcy - D. S., który po śmierci ojca został spadkobiercą i prawnym następcą firmy Piekarnia S. S. (1). Po śmierci ojca D. S. przejął firmę i pracowników.

W związku z tym w dniu 17.02.2001 r. zostało wystawione świadectwo pracy w warunkach szczególnych i podpisane przez syna zmarłego pracodawcy. Natomiast od dnia 19.02.2001r. rozpoczął pracę w Piekarni (...) D. S. w B..

Z uwagi na to spełnia wszystkie warunki do przyznania prawa do rekompensaty w związku z wykonywaniem prac w szczególnych warunkach. Legitymuje się bowiem ponad 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych. Aktualnie nie jest możliwe, aby świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach w Piekarni S. S. (1) zostało podpisane przez S. S. (1) z powodu jego śmierci.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podtrzymał podstawy skarżonej decyzji i dodatkowo wskazał, iż zgodnie z art. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 19.12.2008r. określenie rekompensata oznacza odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej.

Zgodnie zaś z art. 21 ustawy rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze

w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie należało uznać za uzasadnione.

E. K. spełnił bowiem wszystkie warunki do uzyskania prawa do rekompensaty.

Odwołujący się (ur. (...)) w dniu (...). wystąpił z wnioskiem o emeryturę. Decyzją z dnia 19.04.2021r. została mu przyznana zaliczka na poczet przysługującej emerytury od dnia (...). tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego, natomiast decyzją z dnia 11.05.2021r. ustalono ostateczną wysokość emerytury i podjęto jej wypłatę począwszy d dnia (...).

Okres zaliczony przez organ rentowy do stażu pracy w warunkach szczególnych nie budził zastrzeżeń Sądu.

Odnośnie zaś spornego okresu pracy, to organ rentowy generalnie zgłaszał wątpliwości co do prawidłowości wystawienia, a dokładnie wymogów formalnych, świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Nie ulegało bowiem wątpliwości, iż z przyczyn obiektywnych – śmierci pracodawcy, odwołujący się nie mógł uzyskać świadectwa pracy bezpośrednio od pracodawcy potwierdzającego to jego zatrudnienie w ogóle, czy też pracę w warunkach szczególnych. Natomiast dowód w postaci świadectwa pracy w warunkach szczególnych uzyskał od następcy prawnego – syna zmarłego pracodawcy. Zdaniem Sądu okoliczności te zostały przez odwołującego się dostatecznie wyjaśnione i udowodnione w stopniu wystarczającym do ich uwzględnienia i przyjęcia za wiarygodne, choć sytuacja związana ze śmiercią pracodawcy czyniła to trudnym.

Dokonana analiza spornego okresu pracy w oparciu o zeznania świadków – byłych współpracowników odwołującego się: A. J., W. Ł. (1) i A. T., wykazała, że odwołujący się w okresie od 15.06.1990r. do 17.02.2001r., jak wskazał to w świadectwie pracy obecnie nieprzebywający w kraju D. S. - był zatrudniony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w Piekarni (...) na stanowisku piekarza. Zgodnie z posiadanym doświadczeniem zawodowym wykonywał prace przy wypieku pieczywa, o którym traktuje zapis w Wykazie A Dziale X (prace w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywcym) pkt 11 (prace przy wypieku pieczywa). Jak zeznali odwołujący się obsługiwał „odcinek” związany z obsługą pieca, w którym wypiekano pieczywo. Do jego obowiązków należało rozpalenie pieca, kontrolowanie prawidłowej temperatury, umieszczanie pieczywa i jego wyjęcie po upieczeniu, a także czyszczenie pieca i przygotowanie do następnego użycia. W tym okresie piekarnia miała piec węglowy, zmianie na olejowy uległ już po zakończeniu przez odwołującego się pracy w tej piekarni. Przez cały sporny okres odwołujący się wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu prace piekarza piecowego. Zeznania zaś świadków były wiarygodne. W bezpośrednim przesłuchaniu świadków trudno było ich zeznań nie podzielić zwłaszcza, że razem odwołującym się pracowali w piekarni S. S. (1): A. J. 1990-1996, W. Ł. (2) 1993-1997 i A. T. 1990-1997. Wprawdzie odwołujący się nie przedstawił żadnego świadka jako współpracownika na okres pracy od 1998r. do 2001r. (jak oświadczył następca prawny S. S. (1)– D. S., wyjechał za granicę), to jednak taką samą pracę w piekarni S. S. (1) za ten okres, potwierdził świadek A. T.. Świadek bowiem A. T. mieszkał wtedy w B. i zachodził do piekarni S. S. (1) odwiedzając go i stąd wiedział, że odwołujący się dalej cały czas pracował jako piekarz. Ponadto tak wynika również ze świadectwa pracy wystawionego odwołującemu się jeszcze w 17.02.2001r. Podpisała je osoba o nazwisku K., wskazując w nim, że stosunek pracy odwołującego się w charakterze piekarza w pełnym wymiarze czasu pracy od 15.06.1990r. do 17.02.2001r. ustał wskutek śmierci pracodawcy. Cały okres tej pracy od 15.06.1990r. do 17.02.2001r. został przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaliczony do kapitału początkowego jako okres składkowy. W obliczu więc i świadectwa pracy wystawionego przez D. S. z dnia 15.02.2017r. praca odwołującego się w okresie czasu od 15.06.1990r. do 17.02.2001r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w piekarni S. S. (1) nie powinien budzić żadnych wątpliwości. Wprawdzie w świadectwie pracy z dnia 17.02.2001r. podpisany przez K. rubryka wykonywania pracy w szczególnych warunkach została zakreślona, jednakże w obliczu tego, że praca odwołującego się był pracą piekarza w piekarni to z pewnością była wykonywana w szczególnych warunkach. Każda bowiem praca piekarza wykonywana jest w szczególnych warunkach. Zawarte bowiem w wykazie A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego

1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) Dział X, poz. 11 określenie „prace przy wypieku pieczywa” należy rozumieć w ten sposób, że jego zakresem objęte są zarówno czynności przygotowawcze do wypieku, takie jak pobranie mąki, jej ważenia, wyrabiania i formowania ciasta, jak i czynności podejmowane na etapie wypieku pieczywa w piecu, a więc wkładanie uformowanego ciasta do pieca, pieczenie i wyjmowanie pieczywa z pieca. Za takim rozumieniem wskazanego sformułowania przemawia ponadto użycie w nim przyimka „przy”, który łączy z „wypiekiem pieczywa” związane z nim czynności poprzedzające i przygotowawcze (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11.10.2017r. sygn. III UK 202/16).

Sąd Okręgowy podziela również stanowisko Sądu Najwyższego zaprezentowane w sprawie III UK 71/18 (wyrok z dnia 09.02.2017r.), w którym za bezpodstawne uznał zawężane pojęcie pracy wykonywanej w szczególnych warunkach „przy wypieku pieczywa” do prac „podawacza i odbieracza pieczywa na blachach z pieca, odbieracza listków wachlowych z pieca (odbior ręczny)”. Nie dość, że takie „zakresowe” zawężenie prac przy wypieku pieczywa nie ma umocowania ustawowego, to jest nieuprawnione i nieracjonalne już dlatego, że chyba tylko w największych zakładach wypieku chleba podawaniem uformowanego ciasta chlebowego, a następnie odbieraniem pieczywa z pieców piekarniczych zajmowali się wyłącznie, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wyznaczeni piekarze „piecowi”. W interpretacyjnie zawężonym zakresie wykonywania prac „przy wypieku pieczywa” - żaden z tak zatrudnionych piekarzy nie byłby zatrudniony w szczególnych warunkach pracy, bo już racjonalnie rzecz postrzegając - potencjalny „wkładacz” i „wykładacz” pieczywa z pieca nigdy nie zajmował się stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wyłącznie takimi czynnościami wypieku chleba. Oznacza to, że uciążliwe wykonywanie pracy szczególnej „przy wypieku pieczywa” obejmowało wszelkie czynności piekarzy, którzy w jednym integralnym procesie technologicznym świadczyli co najmniej częściowo w porze nocnej ciężką pracę fizyczną, wymagającą dźwigania i opróżniania wielokilogramowych worków z mąką, przygotowywania rozczyну, urabiania oraz ręcznego porcjowania i formowania ciasta chlebowego w zapyłonych pomieszczeniach oraz wypiekania pieczywa w wysokiej temperaturze środowiska pracy panującej w piekarniach. Już przykładowy opis rozmaitych uciążliwych prac piekarzy sprzeciwiał się „zakresowemu” ograniczeniu szczególnego charakteru zatrudnienia „przy wypieku chleba” wyłącznie do podawania i wybierania pieczywa z pieców piekarniczych, gdyż uciążliwy charakter pracy piekarzy w żadnym razie nie ograniczał się ani nie wynikał wyłącznie z „wysokiej temperatury” środowiska pracy, która oddziaływała w większy lub mniejszy sposób nie tylko na piekarzy „piecowych”, ale na wszystkich piekarzy zatrudnionych w piekarniach.

Takie też stanowisko reprezentuje i Sąd Apelacyjny w Białymstoku choćby w wyroku z dnia 12.09.2012r. sygn. III Aua 452/12, zgodnie z którym zarówno praca piekarza piecowego, jak również praca piekarza stołowego (pod warunkiem wykonywania jej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy) jest pracą wykonywaną w szczególnych warunkach określoną w wykazie A, dziale X, poz. 11 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Sporny okres należało więc również uwzględnić do stażu pracy w warunkach szczególnych.

W tych okolicznościach należało przyjąć, że odwołujący się legitymuje się wymaganym 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych, przez co nabył prawo do rekompensaty, przyznawanej w formie dodatku do kapitału początkowego - art. 23 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych. Świadczenie to jest przyznawane tym ubezpieczonym, którzy nie mają możliwości skorzystania z emerytury w obniżonym wieku emerytalnym (art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) ani z emerytury pomostowej. Odwołujący się spełnia wszystkie warunki do nabycia prawa do rekompensaty.

W związku z powyższym, na podstawie art. 477¹⁴ §2 kpc orzeczono, jak w sentencji.

(...)/PW